

Marek Hlasko

PENCERE

Çev: Ö. Aydın Süer

Bana hemen hiç kimse uğramazdı: yıllardır kentimizin sapa sokaklarından birinde, pis bir evde oturuyordum. Odamın penceresine ay asla yüzünü göstermez, ben de ne gökyüzünü ne de yıldızları görebilirdim; yalnızca avlunun bir bölümünü ve bitişik evin uzayıp giden oldukça yüksek ve bazı bölümlerini yabancılara sardığı duvarını görebiliyordum. Orada iki pencere vardı. Birincisinde - zamanla anlayabildiğim kadarıyla - bir duvar kağıdı ustası, diğeri ise çocuklu bir çift oturuyordu. Ara sıra bu çocuğun açık renkli kafasını görüyordum, ama bu güne değin hala bunun kız mı oğlan mı olduğunu anlamış değilim; daha sonra çocuğun öldüğünü öğrendim ve karşı duvara bakmak isteğimi yitirdim: artık hiç bir zaman çocuğu göremeyeceğimi anladığımda, bu duvarın gerçekte ne denli iğrenç olduğunu farketmiştim.

Birinci katta oturan bir memur çok seyrek olarak beni ziyarata gelirdi; ben giriş katında oturuyordum. Bu kişi, ağzında en şeytanca lanet okuyuşların bile tamamen günahsız bir tona büründüğü ve renksizleştiği, sık sık dizimize vurarak ve gözlerini kısarak "e, nasıl hoşunuza gitti mi? Çok güzel öyle değil mi?" diye soran o iyi yürekli domuzcuklardandı. Başından beri bu adama ve budalaca öykülerine dayanamıyordum. Bana herşeyden daha aptalca ve iğrenç geliyordu; hatta belirli bir zevk alarak onun esprilerine Franciszka Jozef döneminden beri gülündüğünü düşünüyordum. Ama daha sonraları sinirime dokunmamaya, dahası benim için gerekli bile olmaya başladı. Çünkü birinci katta oturan bu kişinin de, giriş katında oturan benim gibi yoksul ve yalnız biri olduğunu anlamıştım. Ona hoş bir sürpriz yapmak istedim ve güçlkle bir kaç fıkrayı öğrendim. Geldiğinde ona da anlattım. Durgunlaştığını ve o gece hiç konuşmadığını anımsıyorum. Ve bir daha ziyaretime gelmedi. Neden böyle olduğunu gerçekten anlayabilmiş değilim.

Perceremin önünde bir akasya ağacı vardı. Çok yaşlıydı ve kurumuştı; geçen ilkbaharda yalnızca bir dalının çiçek açtığını anımsıyorum. İlk kez o zaman bu çocuğu farkettim; pencerenin yanında oturuyordum ve bir an kızıl bir kafanın pencereye bakmaya çabaladığını gördüm. Önce korktum, ama sonra bunun bir çocuk kafası olduğunu anladım ve beklemeye karar verdim. Soluğumu tutarak baktım; zavallılık, biraz daha ileriye görebilmek istiyor ama tırmanamıyordu. Düşündüm: "Ona yardım mı etsem? Yoksa ne istediğini mi sorsam?" ama bir an sonra korktum: bu onun şevkini kırabilir ve ürkütebilirdi.

Ertesi gün öğleden sonra kızıl kafanın sahibinin yeniden pencereme tırmanmaya ve odama bakmaya çabaladığını farkettim. Herhalde çok küçüktü ve arzusunu gerçekleştiriyordu. O zaman dışarıya bakmaya karar verdim ve onu gördüm; evet, bu gerçekten de küçük ve komik yüzlü kızıl saçlı bir çocuktur. Buna karşın yanında ağır bir kılıç taşıyordu; bu denli küçük bir çocuğun kılıç taşımalarının beni şaşırttığını anımsıyorum. Cesaretimi topladım ve bağırdım:

-Hey, ufaklık!

Döndü ve biraz uzağa kaçtı. Üzüntüyle onu ürküttüğümü ve bir daha buraya bakmak isteyeceğini düşündüm. Hiç de öyle olmadı: akşam üzeri yeniden kızıl kafasını biraz daha yüksekte gördüm. Ve o zaman onu buraya neyin çektiğini anladım: duvarda asılı duran tablo. Bu, baştan savma yapılmış, artistik değeri olmayan ve bir deniz savaşını canlandıran bir tabloydu; yelkenleri parçalanmış gemiler, köpüklü dalgalar, enkaz parçaları... çocuk bu resme avludan bakıyor ve yalnızca birazını, dolayısıyla da gemi direklerinin uçlarını ve tanımadığım ressamın boyaya acımadan canlandığı gökyüzünün şaşırtıcı rengini görebiliyordu. Çocukçağıza yardım etmeye karar verdim ve akşam geldiğinde birdenbire başımı uzattım ve bağırdım:

-Resmime bakmak istiyorsun, öyle değil mi?

Bir süre bana baktı, daha sonra ise yutkundü ve yürekli bir biçimde 'evet' dedi. Ona elimi uzattım. Bir maymun çevikliğiyle pencerenin pervazına oturdu: gözlerinde hala bir heyecan parıltısı olduğunu anımsıyorum. Ama az sonra artık resme hiç bakmadığını farkettim; dikkatle odama göz gezdiriyordu. Yüzündeki coşkunun nasıl söndüğünü gördüm. Hüzünlendiğini farkettim; şimdi artık ciddi ve dikkatliydi. Pencerenin pervazında oturduğu esnada neredeyse yaşlanmış ve huzuru kaçmıştı. Kızıl kafasını önüne eğerek çok uzun süre hiç konuşmadı. Daha sonra şöyle dedi:

-Her yerde aynı şey.

-Evet, dedim. Her yerde aynı şey.

-Başka yerlerde farklı şeyler yok mu?

-Hayır, diye yanıtladım.

-Ya buradan çok uzaklarda? Aynı şeyler mi var?

-Evet. Oralarda da odalar aynı. Tüm dünyada böyle odalar var. Dünya böyle bir kaç odadan oluşuyor.

-Ama oraları kendim göreceğim.

Pervazdan sıçradı ve gitti. Ertesi gün eve daha geç döndüm. Odaya girince pencerenin altında duran bir şey gözüme çarptı. Kaldırıp baktım: bu, beni hayrete düşüren kılıçtı.

Ama çocuk bir daha asla uğramadı.